

7. fejezet címe: Minőségirányítási rendszerek és modellek III.: ISO (International Organization for Standardization) szabványok és jellemzőik

1. lecke: ISO szervezet története, szabványok általános jellemzése

Elsajátítási idő: 30 perc

Az ISO nemzetközi szabványügyi testület megalakulásának története

Az ISO (nemzetközi szabványügyi testület) a világ legnagyobb szabványügyi szervezete, feladata olyan műszaki szabványok kidolgozása, amelyeknek jelentős gazdasági és társadalmi hatása van. A testület 1947. február 23-án alakult és mára több mint 160 ország tartozik a tagjai közé. Titkársága Genfben található. Az ISO szabványügyi testület közel 20000 nemzetközi szabványt bocsájtott ki. Az ISO 9000-es szabványcsaládot azért dolgozták ki, hogy különböző méretű szervezeteknek segítsen a minőségmenedzsment rendszer kiépítésében, működtetésében. Az ISO szabványok alkalmazása nem kötelező, azonban a versenyképesség megőrzésének érdekében, a piaci elvárásnak megfelelően világszerte alkalmazzák.

Definíciók:

Szabvány: A szabvány ismétlődő, műszaki-gazdasági feladatok optimális megoldásának MINTÁJA, amelyet közmegegyezéssel hoztak létre, és az arra illetékes szerv jóváhagyott és közzétett. Tehát a SZABVÁNY egy MINTA, melynek tartalmi és eljárásbeli kritériumai vannak.

ISO - International Organization for Standardization: nemzetközi szabványügyi testület

Folyamat: folyamatnak nevezünk minden olyan tevékenységet, mely bemenetet kap (input) és azt kimenetekké alakítja (output).

Tanúsítás: olyan eljárás, amelynek alapján egy harmadik fél írásban igazolja, hogy egy termék, eljárás vagy egy szolgáltatás megfelel az előírt követelményeknek

Akkreditálás: olyan tevékenység, amelynek alapján egy erre felhatalmazott szervezet (a nemzeti akkreditáló testület - tagállamonként ált. 1) hivatalosan elismeri, hogy egy testület vagy személy alkalmas meghatározott feladatok elvégzésére.

Kockázat: a „bizonytalanság hatása” egy várt eseményre/célokra

Tudásmenedzsment: a meglévő tudás hatékonyabb felhasználását segítő törekvések

Szabványosítás szintjei

Szabványosítás szintjei a következők: nemzetközi, regionális, nemzeti, vállalati

Nemzetközi szint pl.: az ISO (International Organization for Standardization), hiszen a nevében is benne, hogy egy Nemzetközi szabványügyi szervezet. **Regionális szint** az európai régióban a CEN (francia: Comité Européen de Normalisation), mely magyarul Európai Szabványügyi Bizottságot jelent. **Országos szint** az MSZT a Magyar Szabványügyi Testület. A legtöbb fejlett országnak van szabványosítással foglalkozó szervezete.

ISO 9000 szabványcsalád rövid története

Katonai szabványokra támaszkodva Nagy-Britanniában 1979-ben kidolgozták a BS5750 szabvány 1. változatát, melyet harmadik fél által regisztráltatni kellett. 1987-ben ezt alapul véve kidolgozták az ISO 9000 szabványcsaládot (ISO9000, 9001, 9004), mely világszerte elfogadásra került. Az 1987-es kibocsájtást követően rendszeresen felülvizsgálták követelményeit és a környezet változása, valamint az érdekelt felek (a szabványt alkalmazók, a tanúsításokat igénylő vevők, valamint a tanúsítók) igényeinek megfelelően módosítottak rajta. Új változata jelent meg a szabványnak 1994-ben, 2000-ben, 2008-ban és 2015-ben.

A módosítások közül ki kell emelni a 2000-ben bekövetkezett változtatást, amely folyamatközpontúvá tette a minőségirányítási rendszert, az előállítás során a monitorozást és optimalizálást helyezve előtérbe az utólagos ellenőrzés helyett. Fontos változás történt a jelenleg érvényes 2015-ös kiadásban is, amelyben sokkal erőteljesebben jelenik meg a kockázatok kezelése, a változásmenedzsment és a tudásmenedzsment.

ISO 9001 – es szabvány a termelési és szolgáltatási folyamatokra vonatkozó általános követelményeket fogalmaz meg, ezzel segítve egy adott szervezet megfelelő minőségmenedzsment rendszerének kiépítését. Ez a szabvány nem termékszabvány, hanem rendszerelírásokat fogalmaz meg és olyan minőségügyi rendszer kiépítését segíti, mely biztosítja a vevők igényeinek meghatározását, kielégítését és a szervezet összehangolt működését. Az ennek megfelelően tevékenykedő szervezet - mely ilyen minőségügyi rendszer épít ki - képes stabil, megbízható és reprodukálható terméket biztosítani. A minőségügyi rendszert harmadik fél – tanúsító szervezet – a szabvány követelményrendszer alapján vizsgálja, melyről tanúsító okiratot ad ki és regisztrálásra kerül. A tanúsítvány 3 évig érvényes, majd megújító audit szükséges a rendszer újabb 3 évre történő tanúsításához. A tanúsítás megléte ún. „garancia” a termék/szolgáltatás megfelelő minőségére, ami erősíti a szervezet piaci pozícióját, mivel a vevőnek már nem kell ellenőrizni, ha tanúsítvánnyal

rendelkező szervezettől vásárol, így költséget takarít meg. A tanúsított minőségügyi rendszer megléte megrendelések elnyerését jelenti.

Az ISO 9001-es szabványra épülve számos ágazatspecifikus ISO szabványt bocsájtottak ki pl.: a QS 9000 előírásrendszer a 3 nagy amerikai autógyártó - General Motors, Ford, Chrysler – által az ISO 9000 szabványsorozat alapján kifejlesztett előírásrendszere vagy a 2005-ben kiadott ISO 22000:2005 szabvány szintén az ISO 9000-es szabvány és a HACCP elvek ötvözésével készült szabvány, amely az élelmiszerláncban egységes minőségmenedzsment rendszeri követelményeket fogalmaz meg. Továbbá a fent említetteken kívül több ezer ágazat specifikus szabvány található.

Felhasznált irodalmak

- www.iso.org.hu
- *Erdei J, Kövesi J, Topár J, Tóth Zs E Szerk.: Kövesi J, Szerk.: Topár J: **A minőségmenedzsment alapjai**, Budapest: Typotex Kiadó, 252 p. 2006*
- Paul Palmes, Megújult szemlélet a az ISO 9001:2015 szabványtervezetben Minőség és Megbízhatóság 2015/3-4, 182-187
- Csóka Ildikó, Kovács Anita (2015): Minőségmenedzsment, minőségbiztosítás 2015, TÁMOP-4.2.1.D-15/1/KONV-20

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
KÖZGAZDÁSZ KÉPZÉS
TÁVOKTATÁSI TAGOZAT
LECKESOROZAT
COPYRIGHT © SZTE GTK 2017/2018

A LECKE TARTALMA, ILLETVE ALKOTÓ ELEMEI ELŐZETES,
ÍRÁSBELI ENGEDÉLY MELLETT HASZNÁLHATÓK FEL.

JELLEN TANYAG
A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEMEN KÉSZÜLT
AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL.
PROJEKT AZONOSÍTÓ: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

